

FRANSA VE ERMENİ SOYKIRIM İDDİALARI

Ömer Engin LÜTEM

On yıl önce bugün, 18 Ocak 2001 tarihinde, Fransız Millet Meclisi kısa bir cümleden oluşan şu kanunu kabul etti: Fransa 1915 Ermeni Soykırımını açıkça tanır. Fransa'nın o zamanki Cumhurbaşkanı Chirac'ın 30 Ocakta tasdik etmesiyle bu kanun yürürlüğe girdi. Robert Koçaryan'ın 1998 Nisan ayında Ermenistan Cumhurbaşkanlığına seçilmesinden sonra Ermeni soykırım iddialarının uluslararası tanınması Ermenistan Hükümetinin dış politika öncelikleri arasında yer almış ve bunu sağlayabilmek için birçok ülkede girişimler yapılmıştı. Gayet aktif bir Ermeni azınlığının bulunduğu Fransada bu girişimler yankı bulmuş ve Ermeni soykırım iddialarını kabul eden bir kanun kabulü çalışmalarına başlanmıştı. Türkiye bunlara karşı çıkmış ve yaklaşık üç yıl bu konudaki tasarıların kabulünü engellemeyi başarmıştı. Ne var ki 2001 yılı seçimlerinin yaklaşması üzerine Fransız Millet Meclisi söz konusu kanunu kabul etti. Kanun kabulü sırasında 577 sandalye bulunan Fransız Meclisinde 52 milletvekili bulunması konuya fazla ilgi gösterilmediğinin kanıtını oluşturuyordu. Türkiyede bu kanuna karşı çok tepki gösterildi. Kabulünden 10 gün kadar önce T.B.M.M. bir bildiri yayımlayarak tasarının tarihin tahrif edilmesine ve önyargılara dayandığını, kabul edildiği takdirde Fransada düşünce ve ifade özgürlüğü ile bilimsel araştırma ve bulguları yayınlama özgürlüğünün ortadan kalkacağını, Fransa'nın, tarafsızlık ilkesine riayet etmemiş olacağı için, Kafkaslarda ve diğer bölgelerdeki girişimlerinin kuşkuyla karşılanacağını, ulusal parlamentoların tarihi araştırmalarda taraf olamayacaklarını, nefret ve ırkçılığın körüklenmesine katkı yapamayacaklarını, nitekim Fransız Parlamentosunun Cezayir olaylarını değerlendirmeyi kabul etmediği bildirdi. Kanunu kabulünden sonra ise Hükümet bir açıklama yaparak söz konusu kanunu tarih ve insanlık önünde vahim bir hata olarak nitelendirdi ve kanunu kınayarak tüm sonuçlarıyla reddetti. Ayrıca bu yasanın Türkiye-Fransa ilişkilerine büyük ve kalıcı zararlar vereceği, ciddi krizlere yol açabileceği, bölgede barış ve istikrara olumsuz etki yapacağı da ifade edildi. Başbakan Ecevit bu yasa nedeniyle Türkiye-Fransız ilişkilerinin ağır şekilde zarar göreceğini belirtti. Diğer yandan, Fransaya karşı ne gibi yaptırımlar uygulanabileceği hakkında bir çalışma başlatıldığı açıklandı. Hükümet dışı birçok kuruluş da Fransa aleyhinde beyanlarda bulundu ve bu ülkeye karşı önlem alınmasını istedi. Bunlar arasında Fransız mallarının boykot edilmesi, büyükelçiliği dâhil Fransa'nın Türkiyedeki tüm tesislerinin kapatılması, bu ülke ile tüm kültürel ve bilimsel ilişkilerin kesilmesi, Fransızca eğitimin kaldırılması gibi önlemler alınması öne sürüldü. Bu sert tepkilere rağmen Fransa aleyhinde ne gibi önlemler alındığına dair bir açıklama yapılmadı, ancak, zaman zaman, Fransadan silah ve askeri gereç alımının durdurulduğu veya azaltıldığına dair basın haberlerine rastlandı. Fransız kanunu bazı AB ülkelerinin de benzer kararlar almasını

tetikledi. Nitekim 2004 yılında Slovakya ve Hollanda, 2005 yılında ise Polonya, Almanya ve Litvanya parlamentolarının aldığı kararların Fransadan esinlenmiş olduğu, İsviçre Parlamentosunun 2003 tarihli kararının da Fransa emsal alınarak kabul edildiği ileri sürüldü. Fransa'nın Türkiyede resmen şiddetle eleştirilmesine ve bu ülkeye karşı önlemler alınacağına bildirilmesine karşın bu alanda bir şey yapılmaması Ermeniler tarafından yukarıda anılan parlamento kararlarının alınması sırasında ve ABD Temsilciler Meclisine her iki yılda bir sunulan benzer tasarıların görüşülmesi sırasında Türkiyenin tepkilerinden çekinilmesine gerek olmadığını kanıtlamak için kullanıldı.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "FRANSA VE ERMENİ SOYKIRIM İDDİALARI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2011 / 7. Ocak 20. Erişim Temmuz 05, 2026. <https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/FRANSA-VE-ERMENI-SOYKIRIM-IDDIALARI-2>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır